

Inventeringsläger i Västerbottens län

Västerbottens läns flora ordnar i år två inventeringsläger. Det ena är en traditionell inventeringsvecka i Norsjö i nordvästra Västerbotten, där vi har högkvarteret på skolan och åker bil ut till inventeringsrutorna. Norsjö har en god "Norrlandsflora" och genomkorsas av det kalkförande Skelleftefältet. Det andra lägret är mer äventyrligt: två lag flygs ut med helikopter från Ammarnäs i Lycksele lappmark och inventerar var sin fjälltrakt. Sista natten återförenas lagen för gemensam genomgång. Åtskilliga fjällväxter har sina sydgränser i området. Kanske hittar du en ny sydgräns?

Under Norsjöveckan går det bra att vara med bara en del av tiden. Vi inventerar i lag där minst en av deltagarna har god erfarenhet, så alla kan vara med oberoende av förkunskaper. Lägret passar alltså både experter och nybörjare! Du behöver inte vara i fysisk

topptrim. Under fjällveckan måste deltagarna starta samtidigt i Ammarnäs och vara med hela tiden. Det här lägret innebär hårdare tag: inventerarna måste klara långa turer och ha rätt goda kunskaper om fjällväxter. I båda lagen finns en ledare med.

Vecka 1: Norsjö, söndag 22 – lördag 28 juli (hemfärd). Högkvarter på Norsjöskolan. Självhushåll med god service på orten. Hör gärna av dig i förväg så du får information, och vi vill gärna veta om du har bil!

Vecka 2: Fjällterräng kring övre Vindelälven och norra Ammarfjället, måndag 30 juli – lördag 4 augusti. Samling sker i Ammarnäs när morgonbussen från Umeå anländer, sedan transport med helikopter. Föreläggning i stugor, men även tält kan bli aktuellt. Max 8 deltagare som indelas i två lag.

Vill du vara med? Kontakta då Stefan Ericsson, Ekologi, miljö & geovetenskap, Umeå universitet, 901 87 Umeå (tel: 090-7866054, 076-8214225, e-post: stefan.ericsson@emg.umu.se).

Botanisk sextatlet

Självpollinering är ju inget ovanligt i växtvärlden men är ovanligt hos orkidéer, där tvärtom mekanismer har utvecklats för att förhindra att självpollinering sker. Till exempel brukar det finnas ett rent mekaniskt hinder i form av ett så kallat rostellum, en näbbliknande utväxt som förhindrar att pollinierna kommer i kontakt med märket. Men hos en del arter, till exempel flugblomsterläktingen *Ophrys apifera*, noterade redan Charles Darwin att enbart en liten vindstöt räckte för att de lång- och tunnskaftade pollinierna böjde sig tillräckligt för att kunna befrukta den egna blomman.

En sällsynt kinesisk orkidé, *Holcoglossum amesianum*, verkar ha drivit självpollineringen till en aldrig tidigare skådad gymnastisk höjdpunkt. Till skillnad från alla hittills kända

metoder för självpollinering där blomman behöver hjälp av vind, sekret eller insekter är den nyupptäckta mekanismen helt mekanisk. Under en period på ungefär 20 minuter vrider sig polliniet runt i en full cirkel innan det långsamt landar och avsätter sitt pollen på märkets yta.

Närmare två tusen exemplar av den i trädtopparna växande orkidén studerades av kinesiska forskare och i inget fall observerades någon insekt som besökte blommorna eller att vinden påverkade ståndarnas rörelser.

Arten växer på mellan 1200 och 2000 meters höjd i Yunnanprovinsen i sydvästra Kina. Självpollineringsmekanismen tros ha uppkommit som ett svar på de insektsfria förhållandena under vinterns torrtid då orkidén blommar (Nature 441: 945).